

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XIX. Ad regulam de infirmis resignantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)

C A P U T X I X.

Ad regulam, De infirmis resignantibus.

I. **L**ERÆQUE sunt circa rem beneficiariam regulæ Cancelariae. Nos hinc præcipuas exequemur, quæ usu vigent in Gallia Regno. Sunt verò istæ. 1. De infirmis resignantibus. 2. De triennali possessore. 3. De annali possessore. 4. De publicanis resignationibus. 5. De non tollendo jure alteri quæstio. 6. De verosimili notitia.

II. Regula de infirmis resignantibus his verbis concipitur: *Item voluit, quod si quis in infirmitate constitutus resignaverit aliquod Beneficium, dimiserit, aut illius commendatione cesserit, seu ipsius Beneficij unionis dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis dum esset sanus signata, postea infra viginti dies à die per ipsum resignatum præstiti consensu computandos de ipsa infirmitate decesserit; ac ipsum Beneficium quavis autoritate conferatur per resumptionem sic factam, collatio bujusmodi nulla sit, ipsumque Beneficium nihilominus per mortem censeatur vacare.*

III. Ut autem certa habeatur notitia diei obitus, providit Franciscus I. Edicto anni 1539. artic. 50. & 51. dum jubet in Ecclesiærum registro conscribi diem sepulturæ Beneficiarii defuncti, ipsius Parochi manu, aut alterius qui tunc existat illius Ecclesiæ Superior; necnon subscriptio adjungatur publici Notarii ad subscriptionem Parochi vel alterius Superioris. Jubet præterea art. 54. domesticis Beneficiarii defuncti sub pena corporali ut veniant notificatum sincere dictis Ecclesiæ prædicti obitus diem. Ipsis vero corporis defuncti recelatoribus laicis penam mortis indicet, Clericis vero omnimodam exclusionem à Beneficiis defuncti, & præterea graves pecuniarias mulctas Judicis arbitrio infligendas, art. 55. Quod si ad hunc finem corpus exenteraverint, incurunt per Extrav. 2. de sepultur. in communib. in locis in quibus hac extravagans recepta est, excommunicationem Papæ reservatam, nec solùm facientes, sed etiam efficaciter fieri mandantes aut consulentes. In hoc Regno, aliisque pluribus locis ea pena non est recepta: passim enim & citra scrupulum exenterantur etiam à timoratis personis defunctorum corpora, hoc est viscera eorum eruuntur, ne corpus tam citè fœteat & corruptatur, possitque commodius alio transferri. ἄνηξ vox Græca nihil aliud significat, quam viscera & intestina: Græcumque ἄνηξ nihil est quam intestina de animali eximere, & metaphorice medullam de planta eruere. Et ait Raphaël Tobie 6. Exentera, hoc est, viscera hunc pisces.

IV. Istam

IV. Istam de infirmis resignantibus regulara primus ediderat Innocentius Papa VIII. cum hac clausula, *Resignaverit sive simpliciter, sive ex causa permutationis*. Sed eam Julius III. obliteravit. Nihilominus tradit Rebuffus p. 3. tit. de infirmis resignantib. glos. 4. valere hanc regulam in casibus etiam resignationum, quae sunt ad permutanda mutuo Beneficia; siveque judicatum in Curia Parisiensi die Julii 12. anno 1578. refert Leprestre centur. 2. cap. 39. Bengeus item tract. de canonis institutionum conditionibus, §. 10. num. 9. asserit pariter valere hanc regulam in casu etiam permutationis Beneficiorum. Addit Rebuffus loco cit. eum qui permutavit Beneficium cum ægro qui intra viginti dies excessit, non habere jus pristinum Beneficium suum recuperandi, hac ratione, quia qui cum graviter ægrotante sic permutat, præsumitur fraudem moliri in præjudicium expectantium & Ordinariorum: neque jura intendere quempiam in vita confinio de Beneficiis Ecclesiæ tanquam de hereditaria portione ac successione disponere, can. Episcopo 1. & 2. & can. Plerique, & can. Moyses, 8. quæst. 1. Præterea huic istâ occasione permutanti imputandum est quod se ultrò huic periculo exposuerit, siquidem cogitare debuit fore, ut hic moreretur quem videbat ægritudine laborare. Itaque cap. 2. in fine, de renunciat. in 6. de renunciantibus ac permutantibus in fraudem his verbis edicit, *Ut & habita præbenda, & ambita simul omnino careant.*

V. Non sunt Doctores unanimes, valeatne regula de infirmis resignantibus, quando in resignatione clausula ista inserta fuit, vel alias quovis modo vacet? Et remedio hujus clausulae cessare regulam istam, & resignatio nario jus acquiri, quanvis intra viginti dies resignans de eadem in nitate moriatur, docet Gomesius ad regulam de verosimili notitia, num. 54. & Pastor lib. 3. de benef. tit. 2. num. 6. dummodò per fraudem non fuerit cadaver occultatum ad antevertendos omnes per obitum impetraturos. Ex adverso nullatenus per illam clausulam impediri hujus regulæ effectum, docet Rebuffus d. tit. glos. 14. num. 13. & Charondas, qui libro 1. Pandeit, cap. 10. ita fuisse judicatum refert à Senatu Parisiensi: & Mainardus, qui lib. 1. cap. 59. simile profert Senatusconsultum Curia Tolosanæ. His accedit ratio. Cum enim tempore resignationis non vacaret beneficium per obitum, præsumi non potest voluisse Papam conferre Beneficium per obitum dum vivit resignans, aut voluisse conferre Beneficium vacaturum, sed tantum actu & de præsenti vacans per solam resignationem. Aliud quidem juris esset, si post mortem resignantis Papa resignatarium illum de eodem Beneficio provideret tanquam per mortem vacante, dummodò jus alteri non fuerit ante quæsum; sic enim fieret ut taliter provisus vero titulo niteretur, & non irrita & caduca resignationis.

VI. In Regno Gallie illi viginti dies non solent computari à die præstiti per resignatorem consensu, ut vult ista regula; sed à die admis-
la per Collatorem resignationis. Atque ita scipiùs in Supremis Regni

B b 2 Curiis

Curiis judicatum testantur Boërius quæst. 358. & Rebuffus d. tit. glos. ro. num. 10.

VII. Quid si sanus aliquis resignaverit, & post resignationem in morbum inciderit, cuius vi decesserit intra viginti dies ab ipsa resignatione computatos? Isto casu non est huic locus regula expressis verbis dicenti: *Si quis in infirmitate constitutus resignaverit.* Valebit itaque resignation. Rebuffus d. tit. glos. 2. n. 2. & 14.

VIII. Regula ista etiè expressè dicat, *Si Beneficium quavis auctoritate conferatur per resignationem sic factam*, non admittitur intra Regnum Galliæ in resignationibus qua fiunt coram Ordinariis, sed ad eas solas restringitur qua fiunt coram Papa vel Legato. Idque firmatur innumeris Supremarum Galliæ Curiarum iudicis, q'bus ab Ordinario in vim resignationis provisus exclusit provisum per obitum qui contigerat intra viginti dies factæ in morbo resignationis. Sic tradunt Gallicani Authores Papo lib. 3. Placitorum, tit. de infirmis resign. 2. art. 2. Imbertus in Enchiridio, verb. *Regula Cancel. de 20. dieb.* Duarenus lib. 8. de Benef. cap. 2. §. 5. Chopinus de sacra Politia, lib. 1. tit. 6. num. 3. Charondas lib. 1. Responorum, cap. 19. & lib. 1. Pandect. cap. 10. Peleus lib. 2. action. forens. cap. 10. Louetus lit. I. cap. 5. Ratio differentiæ hac in re inter Papam & Ordinarios hæc est, quia plus est suspicionis fraudis coram Papa in remotis agente, nec locorum Clericos cognoscente, quam coram Ordinariis exactiore notitiam habentibus & rerum & Beneficiorum & Clericorum suæ Dioecesis. Quæ eadem causa est, cur non sit necessaria in Ordinariorum collationibus expressio certorum, quæ provisus possidet, Beneficiorum; quæ tamen omissione collationem quæ à Papa fit, invalidaret.

IX. Eadem regula nihil obest resignationibus à Rege Galliæ admissis, quando contulit jure Regaliæ. Charondas lib. 1. Pandect. cap. 1. Louetus lit. R, cap. 47.

X. Eadem regulæ non est locus in morte civili, seu capitis diminutione resignantis. Rebuffus ad hanc regul. glos. 11.

XI. Observanda sunt verba Regulæ, *De ipsa infirmitate decesserit.* Si enim in infirmitate resignans novo occurrente casu decesserit, sive gladio, sive veneno, sive laqueo, sive ruina aliqua post paucos dies, ipsa valebit resignation, quia de ipsa infirmitate non decessit. Itaque duo probanda sunt ad excludendum resignationis effectum: primò defunctum resignasse tempore infirmitatis suæ: secundò de eadem infirmitate interiisse intra vigintum ab admissa resignatione diem. Rebuffus dict. glos. 11.

XII. Quid verò juris, si resignatum fuerit dum febris intermittebat, ut sit in tertianis & quartanis febribus? Ritè declarat Rebuffus glos. 2. num. 6. ad hanc regul. hanc procedere regulam, sive febris continua sit, sive intermittens ac interpolata: licet enim accessus intermiscerit, perdurat tamen habitus morbi quandiu morbificus humor persistit intra corpus. Neque.

Neque refert si tempore resignationis fuerit levis febricula, quæ non existimat periculosa; sufficit enim si secundum verba regulæ decadat ex ea infirmitate: & plerumque mors sequitur ex infirmitate quæ principio levis, deinde ingravescit. Ibid. num. 5.

XIII. Summus Pontifex potest huic regulæ derogare, idque facere solet ad resignatarii petitionem, ita ut in Galliae quoque Regno istiusmodi admittatur ob Papæ derogationem resignatio. Rebuffus ibid. glos. 2. à num. 24. ad 27. Charondas lib. 1. Pandeet. cap. 12. Etiam in mensibus Granduorum nominatorum. Rebuffus d. gloss. 2. à num. 27. ad fin. Charondas lib. 1. Respon. cap. 20. & lib. 1. Pandeet. cap. 12. Papo d. tit. de infirm. resignant. 2. art. 5. Chopinus lib. 1. de sacra Politia, cap. 5. num. 5. Quin etiam valet derogatio ista in præjudicium Indultariorum Curiarum Parisiensis, ut ex multis supremis Judiciis affirmat Bengœus de canonicis institutionum conditionib. §. 10. num. 14. Omnis enim res per quas causas constituitur, per easdem dissolvitur, cap. 1. de regul. jur. Ejusque est dissolvere cuius est & ligare, l. Si puella, D. de sponsalib. Et nihil tam naturale, quam eodem genere quodcumque dissolvere, quo colligatum est, l. Nihil tam naturale, D. de regul. jur. Igitur cum Papa jus considerit, potest etiam circa idem jus ex aequitate dispensare.

XIV. Circa hoc tamen sciendum est, non esse locum derogationi aut dispensationi regule de viginti diebus in præjudicium ejus Ordinarii qui Cardinalitiæ dignitate præminent. Docent enim Louetus litera C, cap. 15. Bengœus de canonicis institutionum conditionibus, §. 10. num. 17. & 18. & tit. de variis mod. acquir. benef. §. 10. num. 22. & 23. initum fuisse inter Paulum Papam IV. & Cardinales, ut in eorum ordinariae collationis præjudicium neque Papa, neque Legatus dispensare valeant circa regulam istam. Idemque affirmanit indultum istud ac privilegium Cardinalium admissionis fuisse & insinuatum in Magno Regio Consilio. Etenim immunitate digni sunt quos lateris Supremi Principis comitatus exornat, l. unica Cod. de Præpos. labor.

C A P U T X X .

Prosequitio caterarum Regularum Cancellaria in Gallia videntium.

I. **M** habet pariter in Regno regula de publicandis resignationibus, sic statuens: Item Dominus sic statuit & ordinavit, quod quacumque Beneficia Ecclesiastica, sive in Romana Curia, sive extra eam resignata (nisi de illis facta resignationes, si in eadem Curia, intra

B. b. 3.

ser.